

Stručni rad

PLANINARENJE OSNOVNOŠKOLSKE DJECE

Ankica Gotić

Osnovna škola grofa Janka Draškovića Klenovnik

Sažetak

Učenicima osiguravamo što više sadržaja u slobodno vrijeme putem izvannastavnih aktivnosti. Jedna od izvannastavnih aktivnosti je i skupina „Mladi planinari“ koja je osnovana prije osam godina. Skupina svake godine okuplja dvadesetak učenika. Cilj nam je odgajati mlade naraštaje zdravim načinom života, druženjem na otvorenom sa svojim vršnjacima, promatranje promjena u prirodi i ukazivanje na očuvanje svega što ih okružuje. U članku je prikaz integracije planinarenja u Školski kurikulum, uloge planinarskog vodiča i voditelja skupine u školi kao i dio aktivnosti u protekle dvije školske godine. Svi se izleti planiraju i pripremaju tijekom radnog tjedna, a realiziraju se subotom.

Ključne riječi: mladi planinari, kretanje, druženje, planine, vrhovi

1. Planinarenje u osnovnoj školi

U osnovnoj školi grofa Janka Draškovića Klenovnik školi već osam godina djeluje planinarska skupina učenika od 1. do 8. razreda. Skupina *Mladih planinara* svake godine okuplja dvadesetak učenika. Rado sudjeluju na planinarskim izletima, a u istraživanju navode da im se najviše sviđa druženje s dugom djecom, boravak u prirodi i upoznavanje novih krajeva. Cilj je odgajati mlade naraštaje zdravim načinom života, druženjem na otvorenom sa svojim vršnjacima, promatranje promjena u prirodi i ukazivanje na očuvanje svega što ih okružuje. Do sada su realizirani su mnogobrojni planinarski izleti od užeg zavičaja poput Vukovoja, Tri Žaklja, Ravne gore, Kalnika, Čeva, Grebengrada, Ivanščice, Hama – Pokojca, Strahinjščice, Milengrada, Oštrcgrada, Židovine, Belecgrada, Ivanečke planinarske obilaznice, Vilinske staze, do putovanja na Medvednicu, Risnjak, Velebit, Klek i Snježnik. Mladi planinari bili su aktivni i zadnje dvije godine u doba COVID-a. Na izletima druže se sa svojim vršnjacima te razvijaju pozitivne socijalne vještine. Educiraju se o planinarskim putovima, markacijama i sigurnom kretanju po označenim planinarskim stazama. Kod učenika se podiže svijest o očuvanju okoliša i zaštiti prirode. Planinarenjem učenici unaprjeđuju svoje zdravlje jer su fizički aktivni. Izleti se planiraju Školskim kurikulumom uz obilježavanje datuma poput Svjetskog dana čistih planina, Međunarodnog dana pješaćenja, Svjetskog dana šuma, Svjetskog dana voda, Dana planeta Zemlje, Međunarodnog dana biološke raznolikosti, Svjetskog dana zaštite okoliša te Dana zaštite planinske prirode. Mladi planinari promatraju prirodu kroz godišnja doba, vježbaju orijentaciju u prostoru te sve što vide i dožive povezuju s gradivom u školi. Svi izleti se realiziraju zajedno s Planinarskim klubom Ivanec s kojim škola ima potpisan Sporazum o suradnji. Planinarski klub organizira izlet za školu te daje svoje vodiče. U nastavku je opis uloge planinarskog vodiča i voditelja planinara u školi.

2. Uloga planinarskog vodiča i voditelja skupine u školi

Vodička služba HPS-a (Hrvatskog planinarskog saveza) je stručno osposobljena i dobrovoljno organizirana služba HPS-a za sigurno vođenje planinara po planinama u zemlji i inozemstvu u svim godišnjim dobima. [1] Planinarski vodiči su članovi Vodičke službe HPS-a, a osposobljeni su za razne kategorije planinarskog vođenja. Vodiči se školuju putem tečaja za vodiče. Školuju se prema uvjetima određenim programom školovanja u Vodičkoj službi HPS-a i UIAA (Savez međunarodnih planinarskih organizacija). U svojoj knjizi Planinarski udžbenik poznati planinar i pisac Alan Čaplar navodi je glavni preduvjet za vođenje drugih ljudi visoka razina planinarskog znanja i ljudskih vrlina. Akcija vođenja ne sastoji se samo od brige tijekom planinarenja, nego i od raznih radnji koje vodič obavlja prije početka i poslije završetka kretanja skupine po terenu. Osim o kretanju skupine po planini, vodič vodi brigu i o organizaciji njihova putovanja do planine i nazad, boravka u planini (odmor, noćenje, prehrana i sl.) i drugim pojedinostima. Dio poslova koje vodič obavlja prije samog planinarenja su prije svega prikupljanje informacije o terenu koji će se posjetiti, zatim planiranje vođenja, dogovor s pomoćnicima o raspodjeli zadataka, priprema opreme i sl. Osnovne zadaće vodiča su: briga o cjelovitosti skupine, sprečavanje raspada skupine, briga o orijentaciji i odabiru pravog puta, briga o vremenu (satnici kretanja), briga o sigurnosti, organiziranje pružanja pomoći, promoviranje etičkih i drugim pravila te brzo i racionalno donošenje odluka. [1]

Vođenje školske djece u planinama je vrlo odgovoran zadatak i zahtjeva dodatnu pripremu. Od velike je važnosti da u školama postoji učitelj ili stručni suradnik koji je ujedno planinar i voditelj skupine u školi. Planinarski vodič i voditelj skupine u školi trebaju stalno surađivati. U nastavku navest ću koja je uloga i koji su zadaci voditeljice mladih planinara u OŠ grofa Janka Draškovića Klenovnik. Voditeljica prije svega istražuje interese među djecom za formiranje i uključivanje skupine u planinarenje. Na početku svake školske godine izrađuje Kurikulum sekcije mladih planinara, surađuje s članovima Planinarskog kluba Ivanec, a prije svega s planinarskim vodičima koji su zaduženi za vođenje djece. Brine o obavješćivanju djece o izletima, priprema učenike za izlet, uređenju oglasnu ploču u školi, organizira aktivnosti u školi (predavanja, radionice, planinarske večeri, izložbe i dr.), ostvaruje komunikaciju s roditeljima, te radi plan puta zajedno s vodičem. Voditeljica sudjeluje na svim izletima na koja idu djeca te na samom terenu vodi brigu o skupni kao i o ostvarivanju plana puta. Nakon svakog izleta piše izvješće te svaku aktivnost dokumentira.

3. Dio aktivnosti klenovničkih mladih planinara u protekle dvije školske godine

3.1. Pješačenje na Ravnu goru

U subotu 6. ožujka 2021. učenici od 4. do 8. razreda pješačili su na Ravnu goru (680 m). Osamnaest učenika u pratnji pedagoginje, učiteljica Josipe, Marije i Božice sastali su se na polaznoj točki kod Iugarnice u blizini Kamenice. Nakon zajedničkog fotografiranja i uputa vodiča, izlet je započeo stazom uz potok Laprnjak. Uz kratke odmore, razgovor, promatranje prirode u rano proljeće kao i fotografiranje na cilj su stigli za oko dva sata. Prvo su posjetili sami vrh s piramidom, spustili se do kapelice Sv. Duha, a odmor i okrjepu iz ruksaka ostvarili su kod Filićevog doma. Mladi planinari proveli su oko pet sati u prirodi, upoznali su se s osnovama kretanja po planinarskim stazama, orijentacijom, biljnim svijetom Ravne gore te potrebnom odjećom i obućom za planinarenje. Djecu je vodio vodič Planinarskog Kluba Ivanec Tomislav Gotić uz potporu vodiča i predsjednika PKI, Tomislava Friščića. Na izletu su se pridržavale epidemiološke mjere, učenici su se družili s vršnjacima iz svoga razreda s kojima se inače u školi družu, a po potrebi stavljali su i maske. Veliku podršku samoj organizaciji dali su roditelji koji su djecu do mjesta okupljanja dovezli i odvezli osobnim automobilima. Na kraju bilo je samo pitanje kada će biti sljedeći izlet.

Slika 1 Ravna gora

3.2. Uspon na Čevo

Mladi planinari iz Klenovnika ponovno su krenuli u osvajanje vrhova. Ovaj put na obližnji Čevo koji je visok 562 m (29. svibnja 2021. godine). Početak uspona je bio iz mjesta Podevčeva, gdje se okupilo dvanaest mladih planinara od 4. do 8. razreda uz učiteljicu hrvatskog jezika i učiteljicu tjelesne i zdravstvene kulture i pedagoginju. Nakon pozdravnog govora i upute vodiča Tomislava Gotića, mladi planinari krenuli su planinarskim putem uz praćenje planinarskih oznaka do Malog Čeva na kojem je bio kratki odmor. U dobrom raspoloženju planinari su nastavili svoj planinarski pohod do Velikog Čeva, a ubrzo su stigli i kod vidikovca Balkon na kojem su se odmorili i slasno pojeli svoje sendviče i slatkiše za energiju. Imali su priliku i vidjeti maratonce koji su sudjelovali na svojoj utrci. Nakon nastave na daljinu i ograničavanja druženja učenici su jedva dočekali izlazak i druženje u prirodi. Djeca su vježbala kretanje u grupi, pratili su planinarske oznake, promatrali su prirodu te prepoznavali neke vrste drveća. Ovim izletom obilježen je i Dan planeta Zemlje koji nije bio prije realiziran. Djeca su propješačila oko 4,5 km, na kraju im se vodič zahvalio na osvojenom vrhu te najavio sljedeći izlet koji će uskoro biti od Lepoglave do Ivanca po Vilinskoj stazi.

Slika 2 S vrha Čeva

3.3. Klenovnički mladi planinari po Vilinskoj stazi

U subotu, 5. lipnja 2021. godine, mladi planinari iz OŠ Klenovnik propješačili su Vilinsku stazu od Lepoglave do Prigorca-Žgano vino. Ovo je bio drugi vikend za redom kako su se mladi planinari iz Klenovnika družili u prirodi, a povod je bio obilježavanje Dana zaštite planinske prirode Hrvatske i Svjetskog dana okoliša. Petnaest učenika od 4. do 8. razreda uz učiteljicu hrvatskog jezika i pedagoginju okupilo se u Lepoglavi odakle je i krenulo pješaćenje. Djecu je i ovaj put vodio vodič Tomislav Gotić, koji je i pripremio plan puta. Nekim učenicima koji su već duže vrijeme u planinarskoj skupini ovo je bio i drugi pa i treći put da pješaće po Vilinskoj stazi, a za većinu njih prvi put. Prije samog polaska vodič je dao kratku uputu o stazi. Dobrog raspoloženja i u dobrom društvu prvo su stigli do izvora Oslek, a kod Masnog kamena bio je odmor za sendvič, vodu i slatkiše. Zatim su prošli ispod vrha Koprivnjak do ceste koja vodi na vrh Ivanščice. Po njoj su došli do „Grobeka“, a zatim se po stazi spustili do izvora Mrzljak i Žgano vino. Djeca su propješačila 11 km, hodalo se polako, pravile su se veće pauze i nikome se nije žurilo. Na izletu je još sudjelovala i Bura (Krstin pas) i ona je vježbala kretanje u skupini i poslušno išla uz učenike koji su je vodili. Ovo je bio zadnji planinarski izlet za školsku godinu 2020./2021. Na jesen se ponovno kreće i to će biti

osma školska godina od kako se planinarska skupina okupila u školi u Klenovniku. Djeca su već pitala koji će se sve vrhovi posjetiti, a mi se samo nadamo da ćemo biti zdravi pa će vrhovi biti osvojeni.

Slika 3 Na Vilinskoj stazi

3.4. Mladi planinari na Kalniku

U subotu, 13. studenog 2021. godine učenici iz OŠ Klenovnik osvojili su dva vrha na Kalniku, Peca 624 m i Vranilac 643m. Okupljanje sudionika bilo je kod svetišta Majke Božje Hruškovečke, 1 km od kamenoloma Hruškovec u Ljubelju Kalničkom. Na izletu su sudjelovali učenici od 1. do 7. razreda, a pratili su ih roditelji i učitelji. Nakon pozdravnog govora i tehničkih uputa vodiča Tomislava Gotića uspon je započeo prema prvom vrhu Peca. Na vrhu je bio kratki odmor i okrjepa, a zbog magle nije bio moguć pogled na obližnji krajolik. Na vrhu su se mladi planinari susreli sa svojim vršnjacima iz susjedne škole Maruševac. U dobrom raspoloženju put se šumom nastavio do planinarskog doma Kalnik gdje je bio ponovni odmor. Nakon toga mladi planinari ostvarili su svoj cilj i uspjeli su se na vrh Vranilac. Sami vrh dočekaao je planinare okupan suncem, magla je bila ostavljena u podnožju. Mladi planinari upoznali su da je Vranilac najviši vrh Kalnika te da ima oblik rastrgane stjenovite gromade. Pod vrhom stoji TV-toranj, a prema sjeveroistoku pruža se niz stjenovitih zubaca poznatih pod imenom "7 zubi". Povratak je bio jednim dijelom po poučnoj stazi. Mladi planinari imali su priliku upoznati se s prirodnim vrijednostima Kalničke gore. Osim toga, vodič je ispričao priču o kralju Beli IV. i njegovoj vezi s Kalnikom. Osim povijesnog dijela, mladi planinari učili su i orijentaciju u prirodi i promatranje same prirode u jesen. Sudionici su propješačili oko 12 km za 6 sati i 15 minuta. Potrebno je naglasiti da su na izletu sudjelovali i najmlađi učenici npr. Nicol iz 1. razreda i Bruno iz 3. razreda. Učenici su odlično prošli cijeli put, a još su na kraju rekli da će doći i na sljedeći izlet. Ovom prilikom zahvaljujemo svim roditeljima učenika mladih planinara na podršci i sudjelovanju na planinarskim izletima. Vodič je najavio sljedeći izlet koji će biti u prosincu po stazama Ivanečke planinarske obilaznice.

Slika 4 Na stazi za Kalnik

3.5. Mladi planinari na vrhu Ham (Pokojec)

U subotu 5. ožujka 2022. godine učenici iz OŠ Klenovnik osvojili su vrh Ham, 678 m. U pratnji učenika od 4. do 8. razreda bili su klenovnički učitelji kao i roditelji. Cilj ovog izleta je obilježavanje nadolazećeg Svjetskog dana voda. Okupljanje sudionika bilo je u Seljancu, a nakon pozdravnog govora i tehničkih uputa vodiča Tomislava Gotića, uspon prema Hamu započeo je šumskim putem. Tijekom uspona mladi planinari promatrali su prirodu koja se polako „budi“ te su uočavali prve vjesnike proljeća poput visibaba i zvončića. Prvo odredište na današnjem usponu bio je vidikovac Zija odakle se pružao pogled na Seljanec, Belu... Nakon vidikovca laganim hodom i uz kratke odmore stigli su na vrh Ham na kojem je uslijedio odmor te okrjepa iz ruksaka. U dobrom raspoloženju mladi planinari spustili su se do planinarskog doma Lujčekova hiža gdje je ponovno bio odmor i okrjepa, ali ovaj put naručile su se palačinke kao i štrukli. Povratak na mjesto polaska bio je kroz Seljanski dol. Na povratku je bio malo drugačiji krajolik, promatrali su porušena stabla, a morali su koji put i preskočiti lokve vode kao i prijeći potok. Sudionici su odlično prošli cijeli put, propješačili oko 12 km za 7 sati s odmorima. Pedagoginja i vodič najavili su sljedeće izlete koje čekaju klenovničke planinare do kraja nastavne godine.

Slika 5 Kod Lujčekove hiže na Pokojcu

4. Zaključak

Ministarstvo znanosti i obrazovanja u rujnu 2021. godine raspisalo je javni poziv za financiranje **preventivnih projekata** u osnovnim školama. OŠ grofa Janka Draškovića Klenovnik prijavila je projekt Mladih planinara pod nazivom „**Planinarenjem do sretnijeg odrastanja**“. Ministarstvo je prepoznalo vrijednost projekta te je odobrilo sredstva za provedbu. Realizacija će biti do kraja tekuće nastavne godine. Od dobivenih sredstava realizirat će se dva izleta i to na planinu Klek i NP Sjeverni Velebit (Zavižan). [2] Iz projekta će se financirati prijevoz autobusima, ulaz u NP Sjeverni Velebit te će se kupiti Planinarski dječji dnevnik. [3] Projektnim aktivnostima klenovničkim mladim planinarima bit će omogućeno kvalitetno provođenje slobodnog vremena, razvijanje životnih vještina, jačanje samopouzdanja, upoznavanje drugih krajeva te pripadanje grupi.

5. Literatura

- [1.] Čaplar A. (2012). Planinarski udžbenik. Hrvatski planinarski savez, Zagreb.
- [2.] Čaplar A. (2011). Planinarski vodič po Hrvatskoj. Mozaik knjiga, Zagreb.
- [3.] Hrvatski planinarski savez. URL: [Dječji planinarski dnevnik - Hrvatski planinarski savez \(hps.hr\)](https://www.hps.hr) (4.5.2022.)